

Odpoveď na podnety Európskeho parlamentu uvedené v jeho uznesení o výročnej správe ECB za rok 2015

Výročnú správu ECB za rok 2015 predložil dňa 7. apríla 2016 viceprezident ECB v rámci vyhradeného zasadania Výboru Európskeho parlamentu pre hospodárske a menové veci.¹ Prezident ECB sa následne 21. novembra 2016 zúčastnil na plenárnej diskusii Parlamentu o výročnej správe.² V nasledujúci deň plénum prijalo uznesenie o výročnej správe ECB za rok 2015 (ďalej len „uznesenie“).³

Pri príležitosti odovzdania Výročnej správy ECB za rok 2016 Európskemu parlamentu ECB uvádza svoje odpovede na podnety Európskeho parlamentu uvedené v jeho uznesení.⁴ V súlade s postupom zavedeným minulý rok na žiadosť Európskeho parlamentu sa táto odpoveď zverejňuje.⁵ ECB tak znova potvrdzuje svoj záväzok dodržiavať zásadu zodpovednosti a pri zverejňovaní informácií ísť aj nad rámec požiadaviek stanovených v zmluve.

1 Menová politika ECB

1.1 Účinnosť opatrení ECB

Uznesenie sa na viacerých miestach (napr. v odsekoch 11, 12, 13, 15 a 17) zaoberá účinnosťou opatrení menovej politiky ECB a ich vplyvom na podmienky financovania v eurozóne.

¹ Ďalšie informácie: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp160407_1.en.html.

² Ďalšie informácie: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp161121_1.en.html.

³ Text prijatého uznesenia je k dispozícii na internetovej stránke Európskeho parlamentu: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0433+0+DOC+XML+V0//SK>.

⁴ Táto odpoveď sa nevzťahuje na otázky uvedené v uznesení Európskeho parlamentu, ktoré sa týkajú bankového dohľadu ECB a jednotného mechanizmu dohľadu. Podrobnejšie informácie k týmto otázkam sa nachádzajú vo Výročnej správe ECB o činnosti dohľadu (<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmar2016.sk.pdf>) a v odpovedi priloženej k sprievodnému listu (https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/170317_coverletter_ecb_ar_on_supervisory_activities_2016en.pdf).

⁵ Odsek 23 uznesenia Európskeho parlamentu z 25. februára 2016 o výročnej správe Európskej centrálnej banky za rok 2014: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//SK>.

ECB sa domnieva, že od zavedenia programu nákupu aktív (APP)⁶ a cielených dlhodobějších refinančných operácií (TLTRO)⁷ došlo k zlepšeniu finančných podmienok podnikov a domácností v eurozóne. Toto zlepšenie bolo výrazné a podporilo rozsiahle oživenie poskytovania úverov podnikom a domácnostiam v eurozóne a prudký pokles úverových nákladov. Náklady nefinančných korporácií na bankové financovanie sa v období od mája 2014 do februára 2017 znížili o približne 115 bázických bodov, pričom sa zároveň výrazne zmenšili rozdiely v úverových nákladoch v rámci eurozóny.⁸ Vzhľadom na dominantnú úlohu bankových úverov v štruktúre financovania hospodárstva eurozóny má zlepšovanie podmienok úverovania zásadný význam pri zvyšovaní plánovaných výdavkov domácností a podnikov.

Pokiaľ ide o dôraz, ktorý sa v uznesení kladie na finančné podmienky pre malé a stredné podniky, je potrebné poznamenať, že od zavedenia súboru opatrení na uvoľnenie úverových podmienok v júni 2014 ťažia z čoraz väčšieho premietania menovopolitických sadziieb do úverových sadziieb predovšetkým malé a stredné podniky. Od júna 2014 do februára 2017 sa sadzby drobných bankových úverov (úverov do 250 000 €, ktoré možno považovať za aproximáciu úverov poskytovaných malým a stredným podnikom) znížili o približne 180 bázických bodov, zatiaľ čo sadzby bankových úverov poskytovaných nefinančným korporáciám klesli o približne 115 bázických bodov (sadzby veľkých úverov nefinančným korporáciám, tzn. v hodnote nad 1 mil. €, klesli o približne 90 bázických bodov).⁹ Z dôvodu štrukturálnych rozdielov, napríklad v dôsledku rozdielnych rizikových profilov a asymetrických informácií, však pre malé a stredné podniky v porovnaní s veľkými firmami vyplývajú vyššie úverové sadzby.

ECB sa nestotožňuje s obavami vyjadrenými v uznesení v spojitosti s rušivým účinkom programu CSPP na malé a stredné podniky. V prípade programu CSPP boli stanovené široké kritériá akceptovateľnosti (napr. žiadny minimálny objem emisie, akceptovateľnosť krátkodobých dlhových nástrojov), aby sa doň mohli zapojiť čo najväčší počet podnikov so sídlom v eurozóne. Vzhľadom na priaznivé podmienky na dlhopisových trhoch vďaka programu CSPP je pre veľké podniky navyše zaujímavejšie získavať väčší objem financovania na dlhopisových trhoch.

⁶ Súčasťou programu nákupu aktív (asset purchase programme – APP) sú jednotlivé programy, v rámci ktorých sa uskutočňujú nákupy cenných papierov súkromného a verejného sektora s cieľom obmedziť riziká spojené s nadmerne dlhým obdobím nízkej inflácie. Program APP zahŕňa: i) tretí program nákupu krytých dlhopisov (third covered bond purchase programme – CBPP3), program nákupu cenných papierov krytých aktívami (asset-backed securities purchase programme – ABSPP), program nákupu aktív verejného sektora (public sector purchase programme – PSPP) a program nákupu aktív podnikového sektora (corporate sector purchase programme – CSPP). Objem čistých nákupov cenných papierov verejného a súkromného sektora dosahuje v priemere 80 mld. € za mesiac (od marca 2015 do marca 2016 bol priemerný mesačný objem 60 mld. €). Od apríla 2017 bude priemerný mesačný objem predstavovať 60 mld. €. Podrobnejšie informácie: <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

⁷ Cielené dlhodobější refinančné operácie (targeted longer-term refinancing operations – TLTRO) sú jedným z neštandardných nástrojov menovej politiky ECB. ECB prostredníctvom operácií TLTRO poskytuje bankám dlhodobé úvery a motivuje ich zvyšovať objem úverov poskytovaných podnikom a spotrebiteľom v eurozóne. Podrobnejšie informácie: <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me/html/tltro.sk.html>.

⁸ Priamy prístup k súhrnným štatistikám: <https://www.euro-area-statistics.org/>.

⁹ Viac informácií je v poznámke pod čiarou č. 8.

Banky sú tak motivované využívať vzniknutý súvahový priestor na úverovanie malých a stredných podnikov.

Menovopolitické opatrenia ECB prispeli k výraznému zlepšeniu podmienok financovania bánk. Účinok opatrení sa prejavuje prostredníctvom dvoch hlavných kanálov. Po prvé, nástroje bankového financovania patrili medzi triedy aktív, ktoré zaznamenali výrazné zníženie strednodobých až dlhodobých výnosov. K tomuto vývoju prispeli účinky preskupovania portfólií v dôsledku nákupov aktív uskutočňovaných Eurosystémom¹⁰ a účinky nedostatočnej ponuky v dôsledku zníženej emisie dlhopisov zo strany bánk, ktoré mohli namiesto toho získavať prostriedky v operáciách TLTRO. Po druhé, pred nákladnejším krátkodobým trhovým financovaním banky naďalej uprednostňovali financovanie prostredníctvom operácií TLTRO (a okrem toho využívali aj možnosť prejsť z TLTRO-I na lacnejšie TLTRO-II). Zlepšenie podmienok financovania bánk ovplyvnilo širšie finančné podmienky a nakoniec aj hospodársky rast a infláciu.

ECB berie na vedomie pripomienku uvedenú v uznesení, podľa ktorej je dôležité zaoberať sa aj potenciálnym vplyvom charakteristických znakov bankového podnikania na transmisný mechanizmus. V súvislosti s týmto konkrétnym aspektom kanála bankových úverov, predovšetkým pokiaľ ide o fragmentáciu, poskytla ECB analýzu.¹¹ Mechanizmus transmisie menovej politiky, ktorý pozostáva z rôznych kanálov¹², bol v čase vrcholenia krízy vážne narušený a vo viacerých krajinách takmer prestal fungovať. Neštandardné opatrenia ECB však v mnohých krajinách a rôznych bankových systémoch prispeli k jeho odblokovaniu. Premietanie menovopolitických sadziieb do sadziieb úverov poskytovaných domácnostiam a podnikom, ktoré bolo v prvých rokoch finančnej krízy značne nerovnomerné, je v súčasnosti rovnomernejšie.

1.2 Výkon menovej politiky

Odsek 4 uznesenia poukazuje na stimulačnú štruktúru operácií TLTRO-II a spochybňuje jej účinnosť.

Zámerom úpravy stimulačnej štruktúry operácií TLTRO-II (v porovnaní s prvou sériou TLTRO) je motivovať banky, aby akomodačné podmienky tohto financovania prenášali na koncových dlžníkov. Požiadavka povinného splatenia

¹⁰ ECB nakupuje aktíva súkromného a verejného sektora od investorov, ako sú napríklad dôchodkové fondy, banky a domácnosti. Títo investori sa môžu rozhodnúť, že prostriedky získané od ECB za predané aktíva investujú do iných aktív. Zvyšovaním dopytu po aktívach vo všeobecnosti tento mechanizmus preskupovania portfólií vedie k zvyšovaniu cien a poklesu výnosov, dokonca aj v prípade aktív, na ktoré sa program APP priamo nezameriava. Ďalšie informácie sú na stránke <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/app.sk.html>.

¹¹ Altavilla, C., Canova, F. a Ciccarelli, M., „Mending the broken link: heterogeneous bank lending and monetary policy pass-through“, Working Paper Series, č. 1978, ECB, november 2016; Holton, S. a Rodriguez d'Acri, C., „Jagged cliffs and stumbling blocks: interest rate pass-through fragmentation during the euro area crisis“, Working Paper Series, č. 1850, ECB, september 2015; Durré, A., Maddaloni, A. a Mongelli, F.P., „The ECB's experience of monetary policy in a financially fragmented euro area“, *Comparative Economic Studies*, roč. 56, s. 296 – 423, 2014.

¹² Opis a grafické znázornenie hlavných kanálov transmisie rozhodnutí o menovej politike sú k dispozícii na stránke <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/transmission/html/index.en.html>.

bola vypustená a namiesto toho bol zavedený cenový stimulačný mechanizmus. Podobne ako prvá séria TLTRO aj nová séria rozlišuje medzi bankami, ktoré sú v procese oddlžovania, a bankami, ktoré rozširujú svoje úverové portfóliá. V prípade bánk v procese oddlžovania sú referenčné hodnoty úverových tokov skutočne záporné (vzhľadom na nutnosť znižovania zadlženosti, ktorej tieto banky čelia). Z toho však vyplýva, že na dosiahnutie svojej referenčnej hodnoty musia banky znížiť mieru oddlžovania o polovicu. Musia tak preukázať výrazné zlepšenie svojej štruktúry úverovania oproti predchádzajúcemu stavu. Tento postup je v plnom súlade s cieľovou povahou nástroja.¹³

Obavy uvádza aj odsek 16 uznesenia, a to v súvislosti s neobchodovateľnými aktívami a cennými papiermi krytými aktívami, ktoré sa používajú ako kolaterál v refinančných operáciách Eurosystemu.

ECB berie tento bod uznesenia na vedomie, rovnako ako žiadosť o poskytnutie informácií o tom, ktoré centrálné banky akceptovali cenné papiere kryté aktívami a úverové pohľadávky, a informácií o spôsobe oceňovania takýchto aktív. ECB sa vo všeobecnosti neustále snaží o zvyšovanie transparentnosti, pokiaľ ide o výkon jej menovej politiky. V tomto smere napríklad v roku 2016 na svojej internetovej stránke zverejnila historické údaje z databázy akceptovateľných aktív.¹⁴ Údaje o operáciách menovej politiky na úrovni jednotlivých krajín však zo zásady neposkytuje. Cieľom je predovšetkým zachovanie dôvernosti údajov o zmluvných stranách, čo je relevantné najmä v prípade krajín s malým počtom zmluvných strán, kde by na základe informácií o jednotlivých krajinách bolo možné vyvodiť závery o využívaní operácií menovej politiky zo strany konkrétnych zmluvných strán. Poskytnutie informácií o tom, ktoré centrálné banky akceptovali cenné papiere kryté aktívami a úverové pohľadávky, by navyše nijakým spôsobom neprispelo k vyvodu záverov o účinnosti výkonu menovej politiky Eurosystemu či o úrovni rizík podstupovaných príslušnými národnými centrálnymi bankami na základe platného rámca delby rizík. Zároveň je potrebné pripomenúť, že pokiaľ ide o akceptovateľnosť, oceňovanie a riadenie rizík, Eurosystem v prípade všetkých zmluvných strán uplatňuje jednotné pravidlá.

Z historických a štrukturálnych dôvodov Eurosystem vo svojich úverových operáciách vždy akceptoval širokú škálu kolaterálu. S cieľom zohľadniť inherentné riziká (kreditné, trhové a likviditné riziká) spojené s jednotlivými druhmi aktív Eurosystem uplatňuje viacero podrobných kritérií akceptovateľnosti, ako napríklad minimálne štandardy úverovej kvality a stupňované zrážky pri ocenení, ktoré berú do úvahy riziká spojené s rôznymi aktívami ako funkciu príslušného druhu (kategória zrážok), zostatkovej splatnosti a úverovej kvality. Eurosystem rámec riadenia rizík pravidelne prehodnocuje a v tejto súvislosti v januári 2017 aktualizoval rozvrh zrážok, pričom v prípade cenných papierov krytých aktívami zaviedol

¹³ Dokument s podrobnejšími informáciami o cenovom mechanizme TLTRO-II, grafickým znázornením jeho fungovania a štylizovanými príkladmi referenčných hodnôt TLTRO-II: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201603_focus03.en.pdf.

¹⁴ Súvisiace informácie sú k dispozícii na stránke <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/assets/html/index.en.html>.

podrobnejšie štruktúrované zrážky z ocenenia.¹⁵ Pokiaľ ide o úverové pohľadávky, Eurosystem v záujme adekvátneho zmiernenia rizík používa vyššie zrážky, keďže tieto sa vzhľadom na absenciu pozorovateľných trhových cien uplatňujú na nominálnu hodnotu.

V odseku 20 sa ďalej uznesenie zaoberá prípadmi poskytovania likvidity gréckym a cyperským bankám a rámcom poskytovania núdzovej likvidity (emergency liquidity assistance – ELA).

ECB v súvislosti s poskytovaním likvidity centrálnej banky pripomína, že stanovila harmonizované kritériá využívania rôznych operácií. V tejto súvislosti je vhodné rozlišovať medzi poskytovaním likvidity centrálnej banky prostredníctvom pravidelných operácií menovej politiky Eurosystemu a poskytovaním likvidity centrálnej banky v podobe ELA. Prístup k pravidelným operáciám menovej politiky Eurosystemu majú iba finančne zdravé úverové inštitúcie. Finančné zdravie ECB posudzuje na základe ukazovateľov kapitálu, finančnej páky a likvidity vykazovaných v súlade s požiadavkami orgánov dohľadu.¹⁶ Pokiaľ ide o ELA, podľa súčasných postupov sa núdzová likvidita môže poskytovať solventným finančným inštitúciám, ktoré čelia dočasným problémom s likviditou, pričom tieto operácie nie sú súčasťou jednotnej menovej politiky. Na tento účel orgán prudenciálneho dohľadu predkladá výsledok hodnotenia platobnej schopnosti inštitúcie, ktorá je príjemcom núdzovej likvidity, vrátane kritérií, na základe ktorých bola jej platobná schopnosť ohodnotená kladne. Zodpovednosť za poskytovanie núdzovej likvidity nesie príslušná národná centrálna banka. To znamená, že nesie aj všetky náklady a riziká spojené s jej poskytovaním.¹⁷

Odsek 7 uznesenia sa zaoberá možnosťou zvýšenia podielu dlhopisov Európskej investičnej banky (EIB) nakupovaných ECB, predovšetkým dlhopisov určených na financovanie rozsiahlych infraštruktúrnych projektov v sektore dopravy a energetiky.

V rámci programu nákupu aktív verejného sektora (PSPP) ECB nakupuje štátne dlhopisy bez ohľadu na účel financovania emitenta, za predpokladu splnenia všetkých kritérií akceptovateľnosti. Článok 123 Zmluvy o fungovaní Európskej únie zároveň Eurosystemu zakazuje nakupovať dlhopisy vydané subjektmi verejného sektora na primárnom trhu. Dlhopisy EIB je teda možné nakupovať len na sekundárnom trhu v rámci programu PSPP, v súlade s platnými kritériami akceptovateľnosti a limitmi podielu jednotlivých emitentov a emisií. Je potrebné poznamenať, že kladné účinky programu APP sa nevzťahujú len na nakupované cenné papiere; dotýkajú sa aj iných aktív (prostredníctvom spomínaného účinku preskupovania portfólií).

V odseku 31 sa uznesenie zaoberá aj zostatkami v systéme TARGET2.

¹⁵ Kategória zrážok sa určuje na základe kombinácie druhu aktíva a skupiny emitentov. Alokácia do zrážkových kategórií sa pravidelne prehodnocuje na základe rizík. Hodnoty platné k 1. januáru 2017 (v súlade so všeobecným rámcom) sú k dispozícii na stránke <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/risk/liquidity/html/index.en.html>.

¹⁶ Článok 55a usmernenia ECB 2015/1938 z 27. augusta 2015 (ECB/2015/27): https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/oj_jol_2015_282_r_0010_sk_txt.pdf.

¹⁷ Ďalšie informácie sú na stránke <https://www.ecb.europa.eu/mopo/ela/html/index.en.html>.

Príčiny nárastu zostatkov v rámci systému TARGET2 od konca roku 2014 sú iné ako v prípade nárastu zaznamenaného počas krízy štátneho dlhu.

Počas krízy štátneho dlhu vychádzalo poskytovanie likvidity predovšetkým z dopytu a nárast zostatkov v systéme TARGET2 súvisel so zvyšujúcim sa napätím a fragmentáciou, čo potvrdzovali aj rôzne ďalšie ukazovatele, napríklad úrokové diferenciály, úverové rozpätia a miery volatility na finančnom trhu. Výrazné napätie a fragmentácia viedli k zhoršeniu dostupnosti trhového financovania. Banky sa v snahe o získanie potrebnej likvidity obracali na Eurosystem, ktorý ich potreby v plnej miere pokrýval poskytovaním neobmedzeného objemu prostriedkov v úverových operáciách s pevnou úrokovou sadzbou, výmenou za akceptovateľný kolaterál. V dôsledku toku prostriedkov čerpaných bankami v zraniteľných krajinách do menej zraniteľných krajín (v rámci kompenzácie nedostupného trhového financovania) dochádzalo k nárastu zostatkov v systéme TARGET2.

Súčasný nárast zostatkov v rámci systému TARGET2 odráža injekcie značného objemu likvidity prostredníctvom programu APP.

Dnes poskytovanie likvidity centrálnej banky vychádza najmä z ponuky a súvisí s programom APP. V rámci realizácie programu APP národné centrálné banky nakupujú dlhopisy od skupiny akceptovateľných zmluvných strán, ktoré môžu cenné papiere predávať vo vlastnom mene, alebo môžu vystupovať ako sprostredkovatelia skutočných predajcov (tzn. majiteľov) dlhopisov. Vždy, keď národná centrálna banka v rámci týchto nákupov uskutočňuje cezhraničnú platbu, potenciálne sa to prejaví aj na zostatkoch v systéme TARGET2. Približne 80 % dlhopisov nakúpených v rámci programu APP národnými centrálnymi bankami predali zmluvné strany so sídlom v inej krajine ako kupujúca centrálna banka, a približne polovica nákupov pochádzala od zmluvných strán mimo eurozóny. Vzhľadom na finančnú štruktúru eurozóny je značné množstvo veľkých zmluvných strán APP usadené vo finančných centrách v niekoľkých krajinách, pričom väčšina zmluvných strán mimo eurozóny má prístup k systému TARGET2 prostredníctvom Deutsche Bundesbank. V dôsledku toho dochádza v rámci realizácie programu APP k čistým cezhraničným tokom veľmi veľkého objemu peňazí centrálnej banky na účty vedené v Deutsche Bundesbank, čo vedie k zmenám zostatkov v systéme TARGET2.¹⁸

Odhladnuc od realizácie programu APP zostávajú zostatky v rámci systému TARGET2 na zvýšenej úrovni v dôsledku preskupovania portfólií a finančnej štruktúry eurozóny.

Vzhľadom na to, že predávajúce strany investujú do iných nástrojov alebo nakupujú iné cenné papiere vrátane zahraničných cenných papierov, dochádza k ďalším tokom likvidity, v dôsledku ktorých môžu byť zostatky v rámci systému TARGET2 na zvýšenej úrovni. V eurozóne ako celku dochádza k presunom investícií smerom k dlhovým cenným papierom z krajín mimo eurozóny, čo zodpovedá trvalo záporným úrokovým diferenciálom eurozóny oproti iným vyspelým ekonomikám. V súvislosti s nákupmi iných cenných papierov predávajúcimi stranami

¹⁸ Vplyv vyrovnania nákupov aktív na zostatky v systéme TARGET2 je podrobnejšie vysvetlený v Ekonomickom bulletinu ECB a v mesačnej správe Deutsche Bundesbank, napríklad v boxe „TARGET balances and the asset purchase programme“, *Economic bulletin*, číslo 7, ECB, 2016 (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf) a boxe „The impact of Eurosystem securities purchases on the TARGET2 balances“, *Monthly Report*, roč. 68, č. 3, Deutsche Bundesbank, marec 2016.

tiež môže dochádzať k cezhraničnému vyrovnaniu transakcií, ktoré môže viesť k platobným tokom smerujúcim do finančných centier. Banky s obchodnými modelmi spojenými s držbou väčšieho objemu likvidity sa okrem toho zvyčajne nachádzajú v malom počte finančných centier.

Napriek tomu, že dochádza k rastu zostatkov v systéme TARGET2, dôkazy vyplývajúce z rozsiahlych štatistík finančných trhov a bankových štatistík nepoukazujú na všeobecný nárast napätia. To odráža skutočnosť, že zostatky v systéme TARGET2 ako také nie sú nevyhnutne ukazovateľom napätia. V prípade zostatkov na bežných účtoch v krajinách eurozóny, ktoré pred svetovou finančnou krízou vykazovali vysoký deficit bežného účtu, navyše za posledné roky došlo k výraznej korekcii a dnes vo väčšine prípadov vykazujú prebytok. Súčasný nárast zostatkov v systéme TARGET2 sa preto líši od dynamiky zaznamenatej počas predchádzajúcich období rastu zostatkov. Vývoj zostatkov v systéme TARGET2, ako aj vývoj ďalších ukazovateľov, ktoré sú zdrojom priamych informácií o úrovni napätia, ECB naďalej pozorne sleduje.

2 Výhľad vývoja finančnej stability

Odseky 14, 15 a 18 uznesenia sa zameriavajú na možné vedľajšie účinky súčasných menovopolitických opatrení ECB a ich vplyv na výhľad vývoja finančnej stability v eurozóne.

ECB si uvedomuje, že banky, poisťovne a dôchodkové fondy v eurozóne čelia mnohým ťažkostiam. Zároveň však zdôrazňuje, že ich príčinou zďaleka nie je len vedľajší vplyv menovej politiky. Obavy investorov týkajúce sa výhľadu ziskovosti sa odrážajú vo volatilitě cien akcií finančných inštitúcií v eurozóne v roku 2016 a začiatkom roka 2017. Hlavnou príčinou cyklických ťažkostí bánk v oblasti ziskovosti boli makroekonomické vyhliadky, ktoré tlmili dopyt po úveroch a ovplyvňovali úverovú bonitu dlžníkov. Poisťovne a dôchodkové fondy v eurozóne čelili nepriaznivým vplyvom prostredia slabého hospodárskeho rastu. Podporou hospodárskeho oživenia a cenovej stability preto akomodačná menová politika významnou mierou prispieva k zlepšovaniu základných podmienok, v ktorých všetky tieto inštitúcie pôsobia. Oživenie úverovej aktivity bánk poukazuje na postupné posilňovanie bankového sektora, ktoré sa odráža aj v pozitívnejších odpovediach bánk v prieskume bankových úverov v eurozóne. Významnú úlohu však naďalej zohrávajú aj štrukturálne výzvy. V prípade bánk sú to problémové úvery, nehospodárnosť a/alebo nadbytočné kapacity v niektorých regiónoch, ktoré poskytovanie úverov naďalej brzdia. V prípade poisťovní a dôchodkových fondov sú vzhľadom na aktuálne prostredie potrebné najmä úpravy tradičného obchodného modelu životného poistenia.

V súvislosti s makroprudenciálnymi odporúčaniami je potrebné poznamenať, že cyklické systémové riziká sú vo väčšine krajín pod bankovým dohľadom ECB i v eurozóne ako celku naďalej obmedzené. Vzhľadom na túto skutočnosť a v súlade s rozhodnutiami prijatými vnútroštátnymi orgánmi sa Rada guvernérov

domnieva, že všeobecné zvýšenie úrovne proticyklických kapitálových rezerv v rámci eurozóny nie je potrebné.

Pokiaľ ide o možné riziká vzniku bublín na trhoch s nehnuteľnosťami na bývanie, podľa ECB sú tieto riziká v eurozóne ako celku obmedzené, mali by však byť zavedené dodatočné ciele makroprudenciálne opatrenia. Pomerne výrazná dynamika trhu s nehnuteľnosťami v niektorých krajinách, ktorým ESRB v novembri vydal varovanie, tzn. Rakúsku, Belgicku, Fínsku, Luxembursku a Holandsku, resp. vysoká zadlženosť domácností v iných krajinách, poukazujú na riziko rastúcich nerovnováh.¹⁹ Podľa ECB by mali byť v záujme redukcie rizík spojených s nerovnováhou na trhu s nehnuteľnosťami zavedené dodatočné ciele makroprudenciálne opatrenia. ECB vyzýva všetky krajiny eurozóny, aby zaviedli legislatívne rámce s opatreniami zameranými na dlžníkov. Spolu s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a určenými vnútroštátnymi orgánmi ECB naďalej nepretržite sleduje faktory, ktoré by v sektore nehnuteľností na bývanie mohli viesť k vzniku rizík. Zaviedla tiež postupy na zlepšenie výmeny informácií, čím prispela ku skvalitneniu hodnotenia rizík a podporila diskusiu o potenciálnych strategických opatreniach.

3 Ďalšie body uznesenia

Odseky 29 a 30 uznesenia venujú pozornosť nariadeniu ECB o zbere podrobných údajov o úveroch a kreditnom riziku (AnaCredit).²⁰

ECB sa už obavami vyjadrenými v uznesení zaoberala. Dňa 4. októbra 2016 Rada guvernérov schválila zásady zvyšovania transparentnosti pri vypracúvaní nariadení ECB o európskej štatistike.²¹ Zásady zohľadňujú postupy zvyšovania transparentnosti uplatňované Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou. Znamená to, že ECB bude v budúcnosti počas prípravy návrhov nových nariadení ECB o európskej štatistike uskutočňovať verejné konzultácie. Zásada úmernosti sa okrem toho v rámci projektu AnaCredit uplatňuje formou úplných alebo čiastočných výnimiek a prostredníctvom možnosti zníženia frekvencie vykazovania (z mesačnej na štvrťročnú) v prípade malých úverových inštitúcií. ECB v spolupráci s národnými centrálnymi bankami a zástupcami bankového sektora vypracovala príručku harmonizovanej implementácie požiadaviek zahrnutých do nariadenia o AnaCredit. Prvé dve časti príručky boli zverejnené na internetovej stránke ECB. Tretia časť bude zverejnená do polovice roka 2017 –

¹⁹ Súbor zverejnených varovaní ESRB jednotlivým krajinám v súvislosti so strednodobou zraniteľnosťou sektora nehnuteľností na bývanie je k dispozícii na stránke <https://www.esrb.europa.eu/news/pr/date/2016/html/pr161128.en.html>.

²⁰ Cieľom projektu AnaCredit je vytvorenie databázy s podrobnými harmonizovanými informáciami zo všetkých členských štátov o jednotlivých bankových úveroch v eurozóne. Skratka „AnaCredit“ znamená „analytical credit datasets“ – analytická úverová databáza. Projekt sa začal v roku 2011 a začiatok zberu údajov je naplánovaný na september 2018. Ďalšie informácie sú na stránke https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²¹ Ďalšie informácie: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/transparency_for_ecb_regulations_on_european_statistics.en.html.

približne rok a pol pred začiatkom vykazovania.²² ECB navyše spolupracuje s vykazujúcimi subjektmi (bankami) a poskytuje im podporu v rámci iniciatívy Banks Integrated Reporting Dictionary (Integrovaný slovník vykazovania bankových údajov). Cieľom tejto iniciatívy je pomôcť vykazujúcim subjektom pri analýze vykazovacích požiadaviek a určovaní pravidiel spracovania údajov na účely ich plnenia. Touto úlohou by sa inak musela zaoberať samostatne každá vykazujúca banka zvlášť. Táto podpora pomáha zabezpečiť porovnateľnosť a konzistentnosť údajov, ktoré banky vykazujú príslušným orgánom. Zároveň prispieje k minimalizácii záťaže bánk spojenej s vykazovaním.²³

V odseku 25 sa uznesenie zaoberá otázkou politiky ECB v oblasti náboru zamestnancov.

Pokiaľ ide o výzvu, aby ECB zabezpečila súlad svojej náborovej politiky s osvedčenými postupmi, ECB sa domnieva, že uplatňuje účinný a konkurencieschopný rámec ľudských zdrojov, a bude sa aj naďalej snažiť ho priebežne zlepšovať. Stanovisko ECB k silným stránkam jej rámca ľudských zdrojov, ako aj k možným spôsobom jeho ďalšieho zlepšenia, bolo Európskemu parlamentu predstavené 26. októbra 2016 v rámci výmeny názorov, na ktorej sa zúčastnil vrchný riaditeľ pre oblasť služieb ECB a generálna riaditeľka ECB pre ľudské zdroje. V súvislosti s náborovou politikou je možné konštatovať, že ECB pripisuje veľký význam porovnávaní profilu uchádzačov s požiadavkami príslušnej pozície a výberu jednotlivcov s najvyššou úrovňou schopností, efektívnosti a bezúhonnosti. Z tohto dôvodu ECB vo svojich oznámeniach o voľných pracovných miestach transparentným spôsobom uvádza technické a osobné predpoklady, na základe ktorých bude prebiehať hodnotenie uchádzačov, pričom rozlišuje medzi minimálnymi požiadavkami, ktoré musia spĺňať všetci uchádzači, a dodatočnými požiadavkami týkajúcimi sa vedomostí a schopností.²⁴ Tieto oznámenia zároveň uchádzačov informujú, že súčasťou výberového procesu môže byť predbežný výber, písomná skúška, prezentácia a pohovory.

²² Ďalšie informácie: https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²³ Ďalšie informácie: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/reporting/html/index.en.html.

²⁴ Ďalšie informácie o náborovom postupe ECB a rôznych nástrojoch predbežného výberu sú na stránke ECB venovanej pracovným príležitostiam: <http://www.ecb.europa.eu/careers/html/index.en.html>.